

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Rozmiarek – Brzezińska

Protokolant: apl. aplikacji ogólnej Magdalena Kołodziejczak

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

przy uczestnictwie mał. D. H. i mał. M. J. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku

1. Stwierdza, że spadek po W. J., zmarłym w dniu 27 lutego 2014 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli:

- wnuk brata D. H., syn J. T., w 1/2 części,

- wnuk brata M. J. (1), syn D. i M., w 1/2 części

2. kosztami postępowania obciąża wnioskodawcę w zakresie poniesionym.

SSR Małgorzata Rozmiarek – Brzezińska

UZASADNIENIE

Wnioskiem złożonym w dniu 2 grudnia 2014 r. wnioskodawca (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o stwierdzenie, że spadek po W. J. zmarłym w dniu 27 lutego 2014 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P., nabyła na podstawie ustawy żona spadkodawcy B. J. (1). ewentualnie o ustalenie z urzędu kto jest spadkobiercą ww., a także o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w wysokości 120,00 zł oraz 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 22,00 zł z tytułu uzyskania skróconego odpisu aktu zgonu spadkodawcy oraz 17,00 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wnioskodawca podał, że ww. spadkodawca w chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z ww. uczestniczką postępowania. Wnioskodawca zaznaczył też, że nie jest wiadome, by spadkodawca pozostawił testament, czy też by istniały inne osoby uprawnione do dziedziczenia po nim. Wnioskodawca wskazał, że spadkodawca w chwili śmierci był jego dłużnikiem, w związku z czym dla dochodzenia należności konieczne jest ustalenie następców prawnych zmarłego. (k. 2-3)

Postanowieniem z dnia 7 października 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania małoletniego D. H. i małoletniego M. J. (1) (k. 46)

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. odmówił dalszego udziału w sprawie B. J. (1) w charakterze uczestnika postępowania. (k. 65-65v)

Na rozprawie w dniu 1 marca 2016 r. działająca za małoletniego D. H. J. H. (1) oświadczyła, iż w lutym 2016 r. odrzuciła spadek w imieniu mał. D. H.; oświadczenie we własnym imieniu składała w styczniu 2015 r., domagała się udzielenia

zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego syna, a postępowanie w tym przedmiocie toczyło się przed Sądem Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w Wydziale IV Rodzinnym i Nieletnich pod sygn. akt sprawy I. N. 857/15. Ponadto oświadczyła, że odpis postanowienia otrzymała w listopadzie, a w lutym odrzuciła spadek, wskazuje, że nie miała środków finansowych, żeby odrzucić spadek w imieniu małoletniego przed notariuszem; czynność odrzucenia spadku została wykonana przed notariuszem A. I.. Natomiast działająca za małoletniego M. J. (1) D. J. (1) oświadczyła, że odrzuciła spadek we wrześniu 2014 r., a 26 lutego 2015 r. wystąpiła do Sądu Rodzinnego w Szamotułach o zgodę na dokonanie czynności w imieniu małoletniego syna; postanowienie otrzymała w maju 2015 r., u notariusza była 6 listopada 2015 r. (k. 87)

Na rozprawie w dniu 19 lipca 2016 r. działająca za małoletniego D. H. J. H. (1) i działająca za małoletniego M. J. (1) D. J. (1) oświadczyły, aby nie uwzględniać ich synów w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca W. J., syn E. i H. z domu N., zmarł w dniu 27 lutego 2014 r. w P.. Ostatnio stale zamieszkały był w P.. Spadkodawca nie pozostawił testamentu. W chwili śmierci spadkodawca był żonaty z B. J. (2) z domu F..

Spadkodawca miał dwoje dzieci: M. J. (2) i A. L. (1) z domu J.. M. J. (2) ma syna W. J., a A. L. (2) ma dwie córki: I. L. i A. L. (3).

Spadkodawca miał dwóch braci: P. J. i Z. J..

Brat spadkodawcy – P. J. ma troje dzieci: L. J., M. J. (3) i I. J.. L. J. ma córkę S. J. (1).

Brat spadkodawcy – Z. J. ma dwoje dzieci: J. H. (2) z domu J. i D. J. (1). J. H. (1) ma syna D. H.. D. J. (1) ma syna M. J. (1).

Matka spadkodawcy H. J., z domu N., zmarła w dniu 16 listopada 2000 r. Ojciec spadkodawcy E. J. zmarł w dniu 14 kwietnia 2003 r. Rodzeństwo rodziców spadkodawcy nie żyje.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu W. J. – nr aktu 1137/2014 USC w P. (k. 16) , odpis skrócony aktu zgonu H. J. (k. 57) , odpis skrócony aktu zgonu E. J. (k. 58) , odpis skrócony aktu urodzenia Z. J. (k. 142), odpis skrócony aktu urodzenia D. J. (1) (k. 143), odpis skrócony aktu urodzenia J. H. (2) (k. 144), zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . D. J. (2) H. (k. 89) , zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . M. D. J. (k. 89)

B. J. (1), córka F. i M., ***w dniu 25 marca 2014 r.***, przed notariuszem A. I., złożyła oświadczenie, że ***odrzuca*** przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po swoim mężu W. J..

M. J. (2), syn W. i B., ***w dniu 25 marca 2014 r.***, przed notariuszem A. I., złożył oświadczenie, że ***odrzuca*** przypadający jemu z jakiegokolwiek tytułu spadek po swoim ojcu W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 25 marca 2014 r. Rep. A nr 477/2014 (k. 3-4v akt I Ns 266/14), akt notarialny z dnia 25 marca 2014 r. Rep. A. (...) (k. 5-6v akt I Ns 266/14) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 10 lipca 2014 r. (k. 10 akt I Ns 266/14)

W. J., syn M. J. (2) i M. F., ***urodził się w dniu (...)***

Postanowieniem z dnia 6 maja 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zezwolił M. J. (2) na dokonanie czynności prawnej w imieniu małoletniego syna W. J. przekraczającej zwykły zarząd majątkiem dziecka, polegającej na złożeniu w imieniu małoletniego oświadczenia woli o odrzuceniu w całości spadku po W. J.. Powyższe postanowienie stało się ***prawomocne z dniem 28 maja 2014 r.***

W dniu 14 lipca 2014 r., przed notariuszem A. I., M. J. (2), działający w imieniu i na rzecz małoletniego syna **W. J.** oświadczył, że **odrzuca** przypadający jego synowi z jakiegokolwiek tytułu spadek po jego dziadku W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 14 lipca 2014 r. Rep. A nr 1342/2014 (k. 3-4v akt I Ns 604/14) , postanowienie z dnia 6 maja 2014 r. sygn. akt IV RNsm 230/14 (k. 5 akt I Ns 604/14) , odpis skrócony aktu urodzenia mał . W. J. (k. 6 akt I Ns 604/14) , zwrotne potwierdzenie odbioru (k. 9 akt I Ns 604/14)

A. L. (2), córka W. i B., w dniu **21 maja 2014 r.**, przed notariuszem A. I., złożyła oświadczenie, że **odrzuca** przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po swoim ojcu W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 21 maja 2014 r. Rep. A nr 954/2014 (k. 4-5v akt VII Ns 353/14), zwrotne potwierdzenia odbioru (akta VII Ns 353/14)

I. L., córka T. i A., w dniu **21 maja 2014 r.**, przed notariuszem A. I., złożyła oświadczenie, że **odrzuca** przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po dziadku (ojcu matki) W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 21 maja 2014 r. Rep. A. nr 957/2014 (k. 4-5v akt VII Ns 342/14), zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 18-19 akt VII Ns 342/14)

Postanowieniem z dnia 4 września 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zezwolił w pkt. 1 wnioskodawcom A. L. (2) i T. L. na dokonanie w imieniu i na rzecz małoletniej A. L. (3) czynności prawnej polegającej na odrzuceniu spadku po W. J.. Postanowienie to stało się **prawomocne z dniem 26 września 2014 r.**

W dniu **16 października 2014 r.** A. L. (2) i T. L., działający w imieniu małoletniej córki **A. L. (3)**, oświadczyli przed notariuszem A. I., że **odrzucają** przypadający ich córce z jakiegokolwiek tytułu spadek po jej dziadku W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 16 października 2014 r. Rep. A nr 2173/2014 (k. 4-5v akt VII Ns 692/14), postanowienie z dnia 4 września 2014 r. sygn. akt IV RNsm 420/14 (k. 6 akt VII Ns 692/14), zwrotne potwierdzenie odbioru (k. 19 akt VII Ns 692/14)

P. J., syn E. i H., w dniu **4 sierpnia 2014 r.**, przed notariuszem M. K., złożył oświadczenie, że **odrzuca** spadek po swoim bracie W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 4 sierpnia 2014 r. Rep. A nr 2279/2014 (k. 3-4v akt I Ns 666/14) , zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 16-20, 22-23, 26-27 akt I Ns 666/14)

I. J., córka P. i D., w dniu **4 sierpnia 2014 r.**, złożyła przed notariuszem M. K., oświadczenie, że **odrzuca** spadek po swoim wujku W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 4 sierpnia 2014 r. (k. 3- 4v akt I Ns 665/14) , zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 12-17 akt I Ns 665/14)

M. J. (3), syn P. i D., w dniu **4 sierpnia 2014 r.**, przed notariuszem M. K., złożył oświadczenie, że **odrzuca** spadek po swoim wujku W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 4 sierpnia 2014 r. Rep. A nr 2285/2014 (k. 3-4v akt I Ns 667/14) , zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 12-17 akt I ns 667/14)

L. J., syn P. i D., w dniu **4 sierpnia 2014 r.**, przed notariuszem M. K., złożył oświadczenie, że **odrzuca** spadek po swoim wujku W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 4 sierpnia 2014 r. Rep. A nr 2288/2014 (k. 3-4v akt I Ns 668/14) , zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 15-19, 21-23, 26 akt I Ns 668/14)

S. J. (1), córka L. J. i B. F., urodziła się w dniu (...)

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zezwolił wnioskodawcom B. F. i L. F. na dokonanie czynności prawnej w imieniu i na rzecz małoletniej S. J. (1), polegającej na złożeniu w jej imieniu oświadczenia woli o odrzuceniu w całości spadku po W. J.. Powyższe postanowienie stało się **prawomocne z dniem 12 grudnia 2014 r.**

W dniu **2 lutego 2015 r.** L. J. i B. F., działający w imieniu i na rzecz swojej małoletniej córki **S. J. (2)**, oświadczyli przed notariuszem M. K., że **odrzucają** spadek po W. J..

Dowód: akt notarialny z dnia 2 lutego 2015 r. Rep. A nr 317/2015 (k. 3-4v akt I Ns 100/15) , odpis skrócony aktu urodzenia S. J. (1) (k. 6 akt I Ns 100/15) , postanowienie z dnia 20 listopada 2014 r. sygn. akt IV R Nsm 619/14 (k. 7 akt I Ns 100/15) , zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 17-21 akt I Ns 100/15)

Z. J., syn E. i H., w dniu **4 sierpnia 2014 r.**, przed notariuszem A. I., złożył oświadczenie, że **odrzucą** przypadający jemu z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie – W. J..

Dowód : akt notarialny z dnia 4 sierpnia 2014 r. Rep. A nr 1585/2014 (k. 3-4v akt I Ns 649/14) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 28 listopada 2014 r. (k. 8 akt I Ns 649/14), zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 25 listopada 2014 r. (k. 9 akt I Ns 649/14) , odpis skrócony aktu urodzenia Z. J. (k. 142), zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . D. J. (2) H. (k. 89) , zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . M. D. J. (k. 89)

D. J. (1), córka Z. i E., w dniu **3 września 2014 r.**, przed notariuszem A. I., złożyła oświadczenie, że **odrzucą** przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jej ojca – W. J.. D. J. (1) oświadczyła też, że jej ojciec Z. J. odrzucił spadek po spadkodawcy oświadczeniem z dnia 4 sierpnia 2014 r.

Dowód: akt notarialny z dnia 3 września 2014 r. Rep. A nr 1857/2014 (k. 3- 4v akt I Ns 738/14/B) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 18 listopada 2014 r. (k. 9 akt I Ns 738/14/B) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 2 marca 2015 r. (k. 19 akt I Ns 738/14/B) , odpis skrócony aktu urodzenia D. J. (1) (k. 143) zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . M. D. J. (k. 89) zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . D. J. (2) H. (k. 89)

M. J. (1), syn D. J. (1) i M. L., **urodził się w dniu (...)**

W dniu 26 lutego 2015 r. D. J. (1) i M. J. (3), działający w imieniu małoletniego M. J. (1) w Sądzie Rejonowym w Szamotułach **złożyli wniosek** o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka – złożenie oświadczenia w imieniu ww. małoletniego o odrzuceniu spadku po W. J..

Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach w pkt. 1 zezwolił wnioskodawcom D. J. (1) i M. J. (3) na odrzucenie w imieniu małoletniego M. J. (1) spadku po W. J.. Postanowienie to stało się **prawomocne z dniem 12 maja 2015 r.**

Pismem złożonym w dniu 20 kwietnia 2015 r. D. J. (1) i M. J. (3) wnieśli o wydanie odpisu prawomocnego ww. postanowienia; które zostało następnie **doręczone D. J. (1) w dniu 29 maja 2015 r.**

W dniu 6 listopada 2015 r. D. J. (1) i M. J. (3), działający w imieniu i na rzecz swojego małoletniego syna **M. J. (1)**, oświadczyli przed notariuszem A. I., że **odrzucają** przypadający ich synowi z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jego dziadka W. J..

Dowód: wniosek z dnia 26 lutego 2015 r. (k. 1-1v akt III Nsm 525/15) , odpis skrócony aktu urodzenia M. J. (1) o (k. 113 i k. 7 akt III Nsm 525/15) , postanowienie z dnia 20 kwietnia 2015 r. sygn. akt III Nsm 525/15 (k. 19 akt III Nsm 525/15) , zarządzenie z dnia 13 maja 2015 r. (k. 19v akt III Nsm 525/15) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 29 maja 2015 r. (k. 21 akt III Nsm 525/15) , akt notarialny z dnia 6 listopada 2015 r. Rep. A nr 1864/2015 (k. 81-82v)

J. H. (1), córka Z. i E., w dniu **19 stycznia 2015 r.**, przed notariuszem A. I., złożyła oświadczenie, że **odrzuca** przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jej ojca – W. J.. J. H. (1) oświadczyła też, że jej ojciec Z. J. odrzucił spadek po spadkodawcy oświadczeniem z dnia 4 sierpnia 2014 r.

Dowód: akt notarialny z dnia 19 stycznia 2015 r. Rep A 67/2015 (k. 3-4v akt I Ns 63/15) , zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 17 czerwca 2015 r. (k. 24 akt I Ns 63/15), zwrotne potwierdzenie odbioru z dnia 16 czerwca 2015 r. (k. 25 akt I Ns 63/15) , odpis skrócony aktu urodzenia J. H. (2) (k. 144) , zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . M. D. J. (k. 89), zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . D. J. (2) H. (k. 89)

D. H., syn T. H. i J. z domu J., urodził się w dniu (...)

W dniu 2 lipca 2015 r. J. H. (1) i T. H., działający w imieniu małoletniego D. H. w Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu **złożyli wniosek** o zezwolenie na dokonanie czynności prawnej przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka – złożenie oświadczenia w imieniu ww. małoletniego o odrzuceniu spadku po W. J..

Postanowieniem z dnia 9 września 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w pkt. 1, zezwolił wnioskodawcom J. H. (1) i T. H. na dokonanie czynności prawnej przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem ich małoletniego syna D. H., a polegającej na odrzuceniu przez wnioskodawców imieniu małoletniego spadku po W. J.. Postanowienie to stało się **prawomocne z dniem 24 września 2015 r.**

Pismem złożonym w dniu 12 listopada 2015 r. J. H. (1) wniosła o wydanie 2 odpisów postanowienia z 9 września 2015 r. z poświadczeniem prawomocności; które zostały następnie jej doręczone w dniu 20 listopada 2015 r.

W dniu 5 lutego 2016 r. J. H. (1) i T. H., działający w imieniu i na rzecz swojego małoletniego syna **D. H.**, oświadczyli przed notariuszem A. I., że **odrzucają** przypadający ich synowi z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jego dziadka W. J..

Dowód: wniosek z dnia 2 lipca 2015 r. (k. 2 akt IV Ns m 85 7 /15) , postanowienie z dnia 9 września 2015 r. sygn. akt IV Nsm 857/15 (k. 14 akt IV Nsm 85 7 /15) , zarządzenie z dnia 8 października 2015 r. sygn. akt IV Nsm 85 7 /15 (k. 15 akt IV Nsm 85 7 /15) , pismo z dnia 12 listopada 2015 r. (k. 16 akt IV Nsm 85 7 /15), elektroniczne potwierdzenie odbioru (k. 17 akt IV Nsm 85 7 /15) , akt notarialny z dnia 5 lutego 2016 r. Rep. A. nr 244/2016 (k. 84-85v) , zapewnienie i zeznania przedstawiciela ustawowego mał . D. J. (2) H. (k. 89) , odpis skrócony aktu urodzenia D. H. (k. 112)

Wnioskodawca wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) \ (...) \ (...) \ C., w którym wskazano, na podstawie ksiąg banku, że spadkodawca był zobowiązany do zapłaty wnioskodawcy z tytułu zawartej w dniu 31 lipca 2008 r. umowy o kredyt nr (...) \ (...), kwot: 1.705,97 zł z tytułu niespłaconego kapitału z odsetkami umownymi (...), 634,26 zł z tytułu odsetek umownych (...); a całość ww. roszczenia jest wymagalna.

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) \ (...) \ (...) \ C. (k. 13)

Powyższy stan faktyczny w sprawie Sąd poczynił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach spraw: I. N. 857/15 Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, I. N. 525/15 Sądu Rejonowego w Szamotułach, I Ns 63/15, I Ns 266/14, I Ns 604/14, I Ns 100/15, I Ns 668/14, I Ns 667/14, I Ns 665/14, VII Ns 353/14, VII Ns 692/14, VII Ns 342/14, I Ns 666/14, I Ns 649/14, I Ns 738/14 Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.. Zebrane w sprawie dokumenty uznano za wiarygodne, gdyż ich prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony postępowania, jak również Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Wiarygodności Sąd nie odmówił również zapewnieniom spadkowym i zeznaniom złożonym przez uczestniczki postępowania J. H. (1) i D. J. (1) albowiem znajdowały potwierdzenie w zebranym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1025 § 1 zd. 1 k.c. sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. W doktrynie bezspornie wskazuje się, iż z wnioskiem może wystąpić każdy podmiot, który ma w tym interes. Nie ulega wątpliwości, że taki interes prawny w momencie złożenia wniosku miał wierzyciel spadkobiercy.

Zgodnie z art. 926 § 1 kodeksu cywilnego, powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Ponieważ spadkodawca W. J., zmarły w dniu 27 lutego 2014 r., nie pozostawił testamentu, krąg spadkobierców został ustalony na podstawie ustawy.

Zgodnie z art. 931 § 1 i 2 k.p.c., w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Zgodnie z art. 932 § 5 k.c. jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

Z kolei art. 1020 k.c. formułuje zasadę, że spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Natomiast w myśl art. 670 zd. 1 k.p.c. sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą, a zgodnie z art. 677 k.p.c. sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów.

Wskazać również należy, że zgodnie z art. 1015 § 1 k.c., oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania.

W niniejszej sprawie ustalono, że spadkodawca W. J. zmarł w dniu 27 lutego 2014 r. Jego żona B. J. (1) odrzuciła spadek po nim w dniu 25 marca 2014 r. W momencie śmierci W. J. nie żyli także jego rodzice oraz rodzeństwo rodziców. Zgodnie z ww. przepisami powołanymi z ustawy do spadku byli zatem: dzieci spadkodawcy, a w dalszym rzędzie ich zstępni. Ponieważ dzieci W. J. odrzuciły spadek – M. J. (2) w dniu 25 marca 2014 r. i A. L. (2) w dniu 21 maja 2014 r., a dalej: w imieniu małoletniego W. J. (syna M. J. (2)) spadek odrzucono w dniu 14 lipca 2014 r., I. L. (córka A. L. (2)) odrzuciła spadek w dniu 21 maja 2014 r., w imieniu małoletniej A. L. (3) (córki A. L. (2)) odrzucono spadek w dniu 16 października 2014 r., a zatem w ww. terminie, rozważyć należało powołanie do dziedziczenia z ustawy przez dalszych spadkobierców ustawowych.

Dziedziczący następnie, z uwagi na powyższe, dalszy spadkobierca W. J. – jego brat P. J. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku w dniu 4 sierpnia 2014 r., a z kolei jego dzieci: I. J., M. J. (3) i L. J. odrzucili spadek po W. J., wszyscy w dniu 4 sierpnia 2014 r. Zaś w imieniu małoletniej S. J. (1) (córki M. J. (3)) stosowne oświadczenie zostało złożone w dniu 2 lutego 2015 r. (przy czym zaznaczyć należy, iż zostało ono złożone po uzyskaniu postanowienia sądu opiekuńczego z dnia 20 listopada 2014 r., które stało się prawomocne z dniem 12 grudnia 2014 r.).

Drugi brat spadkodawcy – Z. J. odrzucił spadek w dniu 4 sierpnia 2014 r. W tym miejscu pod uwagę jako spadkobierców ustawowych należało wziąć jego córki – D. J. (1) i J. H. (1).

D. J. (1), złożyła oświadczenie, że odrzuca przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jej ojca – W. J., w dniu 3 września 2014 r., przed notariuszem; przy składaniu ww. oświadczenia D. J. (1) wskazała, że jej ojciec Z. J. odrzucił spadek po spadkodawcy oświadczeniem z dnia 4 sierpnia 2014 r. – z czego wynikało, iż w tym dniu tj. 4 sierpnia 2014 r. dowiedziała się o swoim powołaniu do spadku po wuju W. J., zatem ww. oświadczenie o odrzuceniu spadku z dnia 3 września 2014 r. złożyła ona z zachowaniem ww. sześciomiesięcznego terminu. Od tego dnia tj. od 3 września 2014 r. rozpoczął bieg sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

określony w art. 1015 § 1 k.c. w odniesieniu do zstępnego D. J. (1) – jej małoletniego syna M. J. (1). Termin ten upływałby w dniu 3 marca 2015 r. jednakże z uwagi na to, iż stosowne oświadczenie o odrzuceniu spadku miałyby być składane w imieniu małoletniego konieczna była uprzednia zgoda sądu opiekuńczego. Rodzice M. J. (1) w dniu 26 lutego 2015 r. złożyli wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka – złożenie oświadczenia w imieniu ww. małoletniego o odrzuceniu spadku po W. J., a odpowiednie postanowienie zezwalające na dokonanie ww. czynności zostało wydane w dniu 20 kwietnia 2015 r.; postanowienie to stało się prawomocne z dniem 12 maja 2015 r. Na uwadze należy mieć też, że pismem złożonym w dniu 20 kwietnia 2015 r. D. J. (1) i M. J. (3) wnieśli o wydanie odpisu prawomocnego ww. postanowienia; które zostało następnie doręczone D. J. (1) w dniu 29 maja 2015 r. Natomiast **dopiero** w dniu 6 listopada 2015 r. D. J. (1) i M. J. (3), działający w imieniu i na rzecz swojego małoletniego syna M. J. (1), oświadczyli przed notariuszem, że odrzucają przypadający ich synowi z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jego dziadka W. J..

Z kolei J. H. (1), złożyła przed notariuszem oświadczenie, że odrzuca przypadający jej z jakiegokolwiek tytułu spadek po bracie jej ojca – W. J. w dniu 19 stycznia 2015 r.; przy składaniu ww. oświadczenia J. H. (1) wskazała też, że jej ojciec Z. J. odrzucił spadek po spadkodawcy oświadczeniem z dnia 4 sierpnia 2014 r. – z czego wynikało, iż w tym dniu tj. 4 sierpnia 2014 r. dowiedziała się o swoim powołaniu do spadku po wuju W. J., zatem ww. oświadczenie o odrzuceniu spadku z dnia 19 stycznia 2015 r. złożyła ona z zachowaniem ww. sześciomiesięcznego terminu. Od tego dnia tj. od 19 stycznia 2015 r. rozpoczął bieg sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku określony w art. 1015 § 1 k.c. w odniesieniu do zstępnego D. J. (1) – jej małoletniego syna D. H.. Termin ten upływałby w dniu 19 lipca 2015 r.; podobnie jednak jak w przypadku M. J. (1), z uwagi na to, iż stosowne oświadczenie o odrzuceniu spadku miałyby być składane w imieniu małoletniego konieczna była uprzednia zgoda sądu opiekuńczego. O zgodę taką rodzice małoletniego D. H. wystąpili w dnia 2 lipca 2015 r. Postanowieniem z dnia 9 września 2015 r. Sąd zezwolił na jej dokonanie; zaś postanowienie to stało się prawomocne z dniem 24 września 2015 r. J. H. (1) pismem złożonym w dniu 12 listopada 2015 r. wniosła o wydanie 2 odpisów postanowienia z 9 września 2015 r. z poświadczeniem prawomocności; które zostały następnie jej doręczone w dniu 20 listopada 2015 r. Oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego syna D. H. zostało złożone przed notariuszem **dopiero** w 5 lutego 2016 r.

Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c., termin sześciu miesięcy do odrzucenia spadku rozpoczyna bieg w dniu, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania. W przypadku małoletnich, którzy dziedziczą po swoich rodzicach, po odrzuceniu przez nich spadku, termin do odrzucenia przez małoletnich spadku biegnie od dnia, w którym ich rodzice złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku. Poczynając od tego dnia, przedstawiciele małoletniego dziedziczącego spadek mogą wystąpić do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku, a od jej uzyskania uzależniona jest skuteczność oświadczenia o odrzuceniu spadku, odrzucenie bowiem spadku jest czynnością przekraczającą zwykły zarząd majątkiem dziecka (art. 101 § 3 k.r.o.).

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, iż zasadniczym celem ww. sześciomiesięcznego terminu z art. 1015 § 1 k.c. jest z jednej strony umożliwienie spadkobiercy dokonanie starannego, dostatecznego rozeznania co do spadku, ustalenie jego składu, w tym w szczególności ewentualnych długów, tak by spadkobierca bez pośpiechu mógł podjąć decyzję o przyjęciu (jeśli tak to czy wprost czy też z dobrodziejstwem inwentarza) czy też o odrzuceniu spadku. Jednakże z drugiej strony na uwadze należy też mieć zasadność ustalenia kręgu spadkobierców w rozsądnym terminie, chociażby ze względu na interes wierzycieli zmarłego i pewność obrotu prawnego. Ww. sześciomiesięczny termin jest przy tym terminem uwzględniającym racje zarówno potencjalnych spadkobierców, jak i wierzycieli spadkodawcy. Tym pierwszym daje odpowiedni czas na podjęcie decyzji co do spadku, tych drugich z kolei nie pozostawia w niepewności przez zbyt długi czas.

Jak wskazano wyżej ww. sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku ma swoje uzasadnienie w konieczności jak najszybszego przesądzenia komu ma przypaść spadek, w tym kto będzie ponosił odpowiedzialność za długi spadkowe. Wobec tego niedopuszczalna jest wykładnia, która odwleka przesądzenie tych spraw na bliżej nieokreśloną przyszłość. Tylko po rozważeniu okoliczności konkretnej sprawy, biorąc pod uwagę z

jakich względów nie zostało złożone przez rodziców małoletniego oświadczenie o odrzuceniu spadku, w terminie określonym w art. 1015 § 1 k.c., można rozważać czy jego niedotrzymanie byłoby usprawiedliwione.

Przewidziany w art. 1015 § 1 k.c. sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku z ustawy rozpoczyna się, z dniem, w którym spadkobiercy dowiedzieli się o tytule swojego powołania, gdzie dla spadkobiercy ustawowego będzie to z reguły dzień dowiedzenia się o śmierci spadkodawcy, ale w przypadku dalszych spadkobierców (którzy są powoływani do dziedziczenia jak w niniejszej sprawie w następstwie odrzucania spadku przez spadkobierców wcześniej powołanych), może to być dzień, w którym spadkobierca powołany w dalszej kolejności dowiedział się o odrzuceniu spadku przez osoby wyprzedzające go przy dziedziczeniu ustawowym (por. Skowrońska-Bocian Elżbieta, w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki; LexisNexis, 2011)

W tym miejscu należy wskazać, iż wskazany w art. 1015 § 1 k.c. termin jest terminem zawitym prawa materialnego, do biegu którego mają zastosowanie art. 110 do 116 k.c. Początek toku tego czasu liczony jest w odniesieniu do każdego spadkobiercy od dnia, w którym dowiedział się on z właściwego, pewnego źródła o tytule powołania. Oznacza to, że oddzielnie liczony jest jego bieg zarówno co do każdego spadkobiercy, jak i co do dla każdego z tytułów powołania. Przy dziedziczeniu ustawowym w razie dojścia do spadku spadkobiercy powołanego w dalszej kolejności, z uwagi na odrzucenie spadku przez wyprzedzającego go spadkobiercę, termin do złożenia oświadczenia przez spadkobiercę dochodzącego w dalszej kolejności, rozpoczyna się od dnia, w którym dowiedział się on o odrzuceniu spadku przez wyprzedzającego go spadkobiercę. Jeżeli spadkobierca nie ma zdolności do czynności prawnych, początkiem terminu w stosunku do niego jest dzień, w którym o tytule jego powołania dowiedział się jego przedstawiciel ustawowy. Ukształtowanie w art. 1015 § 1 k.c. terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jako terminu zawitego prawa materialnego oznacza, że z chwilą jego upływu wygasa uprawnienie do skorzystania z tego prawa podmiotowego, a oświadczenie złożone po upływie terminu nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Upływ terminu uwzględniany jest z urzędu, nie ma żadnych możliwości jego przedłużenia (...) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., V CSK 18/12).

Na uwadze należy mieć, iż na bieg terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku mogą mieć jednak wpływ szczególne okoliczności, które powinny być uwzględniane przez sąd prowadzący postępowanie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku. Przede wszystkim termin do złożenia stosownego oświadczenia należałoby uznać za zachowany dla spadkobiercy, który w terminie zakreślonym w art. 1015 § 1 k.c. zwrócił się do sądu o odebranie od niego takiego oświadczenia, a sąd odebrał to oświadczenie do protokołu po upływie zakreślonego terminu (wyr. SA w Krakowie z dnia 18 grudnia 2012 r., I ACa 1214/12, Lex nr 1293626). Nadto bieg terminu do złożenia oświadczenia w imieniu małoletniego spadkobiercy ulega zawieszeniu, na czas trwania postępowania, po złożeniu wniosku do sądu opiekuńczego o zezwolenie na odrzucenie spadku (post. SN z dnia 20 listopada 2013 r., I CSK 329/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 93). Po uzyskaniu zezwolenia rodzice małoletniego powinni złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku przed upływem terminu z art. 1015 § 1 k.c. (post. SN z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 414/11, Lex nr 1254617). Samo udzielenie zgody przez sąd na odrzucenie spadku nie zastępuje oświadczenia spadkobiercy, a w imieniu małoletniego oświadczenie to składają jego przedstawiciele ustawowi. Niezłożenie oświadczenia ma ten skutek, że - pomimo zgody sądu - małoletni, po upływie ustawowo zakreślonego terminu, nabędzie spadek z dobrodziejstwem inwentarza. (Kidyba Andrzej (red.), Niezbecka Elżbieta, w: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IV. Spadki; LEX, 2015)

Ponadto zaznaczenia wymaga, że kwestia, czy złożenie przez przedstawicieli małoletniego do sądu opiekuńczego wniosku o zezwolenie na dokonanie w imieniu małoletniego czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka była przedmiotem dwóch linii orzecznictwa, z którym jedna przyjmowała, iż złożenie takiego wniosku powoduje przerwanie biegu terminy z art. 1015 § 1 k.c., natomiast druga, że w takiej sytuacji mamy do czynienia z zawieszeniem takiego biegu.

I tak zagadnienie wpływu terminu złożenia oświadczenia o przyjęciu/odrzućeniu spadku było wcześniej przedmiotem orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1963 r., I CR 109/63, wydanego w oparciu o przepis art. 35 dekretu - prawo spadkowe z dnia 8 października 1946 r. (Dz. U. z 1946 r., nr 60, poz. 328), zgodnie z którym oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone tylko w ciągu sześciu miesięcy od chwili, kiedy spadkobierca

dowiedział się o tytule powołania go do spadku. Spadkobiercę, który w ciągu powyższego terminu nie złożył takiego oświadczenia, uważa się za przyjmującego spadek wprost. W ww. orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał, że spisanie protokołu co do oświadczenia w sprawie przyjęcia albo odrzucenia spadku (art. 61 dekretu o post. spadk.) po upływie terminu z art. 35 prawa spadkowego, nie stoi na przeszkodzie uznaniu zawartego w tym protokole oświadczenia co do spadku za skuteczne, jeżeli pisemne oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, podpisane przez spadkobierców i zawierające niezbędne dane, wpłynęło do sądu (notariatu), choćby niewłaściwego, w terminie zakreślonym w art. 35 prawa spadkowego. Zaznaczył przy tym wyraźnie, że termin z art. 35 pr. spadk. jest terminem prekluzyjnym; z celów jednak tego terminu wynika, że nie odnoszą się do niego przepisy ogólne prawa cywilnego o przerwie; pisemne zatem oświadczenie spadkobierców złożone przed upływem terminu nie mogło spowodować przerwy, tj. przekreślenia dotychczasowego biegu, i z tego punktu widzenia nie mogłoby mieć znaczenia dla wyniku sprawy. SN wskazał, że chodzi jednak nie o przerwę, lecz o dotrzymanie terminu.

Kwestia ta nie była jednak jak wskazano wyżej rozpatrywana w orzecznictwie w jednej linii, kontynuującej ww. zapatrywanie, ale pojawiło się też stanowisko promujące uznanie, iż w takim przypadku dochodzi do przerywania biegu przedmiotowego terminu, po czym termin ten biegnie na nowo.

Co do linii prezentującej pogląd w zakresie przerywania terminu, wskazać należy na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2015 r., III CSK 352/14, gdzie wskazano, że względy ustalenia sześciomiesięcznego terminu z art. 1015 § 1 k.c. tj. potrzeba jak najszybszego ustalenia kręgu spadkobierców w interesie ich samych, jak również wierzycieli spadku i innych uczestników obrotu prawnego; nie mogą jednak przesłaniać potrzeby ochrony interesów spadkobierców małoletnich, którzy w przeciwieństwie do spadkobierców o pełnej zdolności do czynności prawnych doznają istotnych ograniczeń w możliwości swobodnego odrzucenia spadku. Do złożenia przez przedstawiciela ustawowego osoby małoletniej oświadczenia o odrzuceniu spadku niezbędne jest uprzednie uzyskanie zezwolenia sądu opiekuńczego, ponieważ jest to czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka. Zgodnie z art. 583 k.p.c. zezwolenia na dokonanie przez rodziców czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka lub na wyrażenie przez rodziców zgody na dokonanie takiej czynności przez dziecko sąd opiekuńczy udziela na wniosek jednego z rodziców po wysłuchaniu drugiego. Postanowienie sądu opiekuńczego w tym przedmiocie staje się skuteczne dopiero z chwilą uprawomocnienia się i nie może być zmienione ani uchylone, jeżeli na podstawie zezwolenia powstały skutki prawne względem osób trzecich. Jednakże przebieg postępowania nieprocesowego przed sądem opiekuńczym, a zwłaszcza czas jego trwania jest niezależny od przedstawicieli ustawowych małoletniego spadkobiercy; a sprawy te mogą zakończyć się po upływie sześciomiesięcznego terminu przewidzianego w art. 1015 § 1 k.c., nawet przy daleko posuniętej staranności działania i aktywności przedstawicieli ustawowych małoletniego spadkobiercy. Sąd Najwyższy stanął tu na stanowisku, iż konieczność uzyskania zgody sądu na odrzucenie spadku przez osobę małoletnią oznacza istnienie przeszkody do wykonania uprawnienia przewidzianego w art. 1015 § 1 k.c., a złożenie wniosku do sądu opiekuńczego jest czynnością przedsięwziętą przez przedstawiciela ustawowego małoletniego spadkobiercy bezpośrednio w celu uzyskania zgody sądu opiekuńczego umożliwiającej następnie skuteczne i ważne złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego spadkobiercy. Podjęcie zatem przez przedstawiciela ustawowego tej czynności powinno powodować podobne skutki, jak wszczęcie postępowania zmierzającego do uzyskania prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), a więc prowadzić **do przerwy** biegu terminu wskazanego w art. 1015 § 1 k.c. W ocenie Sądu Najwyższego skutków upływu terminu z art. (...) § 1 k.c. nie łagodzi możliwość przyjęcia spadku przez małoletniego spadkobiercę z dobrodziejstwem inwentarza, gdyż nawet ta złagodzona forma odpowiedzialności spadkobiercy za długi spadku wiąże się dla niego z licznymi trudnościami i niedogodnościami. Ponadto zaznaczono, że złożenie wniosku do sądu opiekuńczego w toku terminu wskazanego w art. 1015 § 1 k.c. świadczy, że przedstawiciel ustawowy małoletniego spadkobiercy jest zainteresowany szybkim załatwieniem spraw spadkowych i w związku z tym nie zachodzi niebezpieczeństwo zbędnego przewlekania procesu ustalania kręgu właściwych spadkobierców.

Stanowisko prezentujące pogląd, iż złożenie ww. wniosku do sądu opiekuńczego przerywa bieg terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku argumentowano także tym, że przedstawiciel małoletniego powinien mieć prawo do pełnego sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia jak każdy inny uprawniony.

Druga z prezentowanych linii akcentuje wskazanie, iż złożenie wniosku o zezwolenie na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego powoduje **zawieszenie**, na czas trwania postępowania, biegu terminu określonego w tym przepisie (por. postanowienie z dnia 20 listopada 2013 r., I CSK 329/13 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r. V CSK 686/14).

W postanowieniu z dnia 20 listopada 2013 r., I CSK 329/13, Sąd Najwyższy podał, że w sytuacji, w której ustawa wymaga uzyskania zgody sądu, uzależniającej możliwość skutecznego odrzucenia spadku, wystąpienie do sądu o jej udzielenie przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, powoduje, że termin ten nie biegnie do chwili uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego, udzielającego zgodę na odrzucenie spadku. SN zaznaczył przy tym, że krótki, sześciomiesięczny termin do odrzucenia spadku jest podyktowany ważnymi względami; to, komu ma przyspaść spadek i kto ewentualnie ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe, powinno być rozstrzygnięte jak najszybciej. SN opowiedział się za wykładnią uwzględniającą możliwość zawieszenia biegu terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez małoletniego, rozpoczynającego bieg od dnia, w którym jego przedstawiciel ustawowy dowiedział się o tytule powołania do dziedziczenia, na czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym w przedmiocie uzyskania zgody na odrzucenie spadku.

Natomiast w orzeczeniu z dnia 24 września 2015 r., V CSK 686/14, wskazano, że oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może skutecznie złożyć jedynie osoba, której przysługuje pełna zdolność do czynności prawnych; a skoro zdolności takiej nie posiada małoletni, oświadczenie takie może w jego imieniu złożyć przedstawiciel ustawowy lub opiekun prawny. Termin do złożenia oświadczenia biegnie zatem od dnia, w którym przedstawiciel ustawowy lub opiekun prawny dowiedział się o tytule powołania małoletniego do spadku. Sąd Najwyższy wskazał dalej, że termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku nie biegnie do czasu uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego zezwalającego na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez małoletniego.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie przychyła się do ww. linii, iż złożenie wniosku do sądu opiekuńczego przez przedstawiciela ustawowego małoletniego o wyrażenie zgody na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego, **zawiesza bieg** sześciomiesięcznego terminu przewidzianego w art. 1015 § 1 k.c. Podkreślić należy, iż ustawodawca nie wskazał jednoznacznie, iż dokonanie takiej czynności powoduje czy to przerwanie czy to zawieszenie biegu ww. terminu, nie przewidział wprost w konkretnym przepisie, że należy zastosować dane rozwiązanie. Natomiast orzecznictwo jest w tej mierze niejednolite. Niemniej na uwadze należy mieć, iż uwzględnienie, że w takich okolicznościach dochodzi do przerwania biegu prowadziłyby do nieuzasadnionego preferowania spadkobierców małoletnich. Należy mieć na względzie, że z reguły przedstawicielem takiego małoletniego jest jego rodzic, który sam złożył takie oświadczenie o odrzuceniu spadku, względnie drugi rodzic dziecka, zatem świadomość powołania małoletniego do spadku jest niemalże natychmiastowa. Co więcej przedstawiciel małoletniego zna w tym momencie też stan spadku, czyli zazwyczaj wie, że ciężą na nim zobowiązania – z tego przecież względu sam dokonał odrzucenia. Ma zatem wiedzę pozwalającą podjąć decyzję także co do dziedziczenia przez małoletniego, a co za tym idzie do podjęcia działań ku temu zmierzających, tj. do złożenia stosownego wniosku do sądu opiekuńczego. Sporządzenie takiego wniosku nie jest przy tym czynnością nadmiernie skomplikowaną, w tym czasochłonną. Ponadto świadomość potencjalnej odpowiedzialności za długi spadkodawcy zazwyczaj skłania spadkobierców, również rodziców małoletnich, do rychłego działania w celu odrzucenia spadku. Z reguły spadkobierca powziawszy wiadomość o swoim powołaniu do takiego spadku obciążonego zobowiązaniami, co do którego nie ma żadnego interesu by go przyjąć czy to wprost czy też z dobrodziejstwem inwentarza, działa szybko, często nawet nie składając odpowiedniego wniosku do sądu powszechnego, ale od razu udając się do notariusza, by tam prędzej odrzucić spadek, likwidując wobec siebie ryzyko spłaty długów spadkodawcy. W przypadku rychłego działania przedstawiciela ustawowego małoletniego, tuż po powzięciu wiadomości o jego powołaniu do spadku, przy przyjęciu koncepcji zawieszenia biegu ww. terminu, po uzyskaniu prawomocnego postanowienia sądu opiekuńczego, biegnący dalej termin nadal jest dostatecznie długi dla złożenia takiego oświadczenia czy to przed sądem czy też przed notariuszem. Zaznaczenia wymaga, że w skrajnej sytuacji, gdy przedstawiciel małoletniego działa opieszale, bez uzasadnienia przedłużając działania w tym przedmiocie, może dojść do znacznego wydłużenia całego postępowania.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy wskazać należy, że ustalenie kręgu spadkobierców ustawowych po W. J. nie było trudne. Podkreślenia wymaga, że spadkodawca zmarł w dniu 27 lutego 2014 r., a już do 4 sierpnia 2014 r. większa część spadkobierców ustawowych dokonała odrzucenia spadku, co do małoletnich A. L. (3) i S. J. (1) nastąpiło to później: w dniu 16 października 2014 r. co do A. L. (3) (gdzie postanowienie sądu opiekuńczego stało się prawomocne z dniem 26 września 2014 r.) i w dniu 2 lutego 2015 r. co do S. J. (1) (gdzie postanowienie sądu opiekuńczego stało się prawomocne z dniem 12 grudnia 2014 r.); jednak jak widać odrzucenia spadku w imieniu ww. małoletnich i tak nastąpiły w szybkim terminie od uprawomocnienia się ww. postawień sądów opiekuńczych.

Z kolei działania zarówno D. J. (1) jak i J. H. (1) były z niewyjaśnionych przyczyn przewlekane, dokonywane po upływie kilku miesięcy od zaistnienia okoliczności, które powinny skłonić je do niezwłocznego działania w imieniu reprezentowanych przez nie ich małoletnich dzieci.

D. J. (1) złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku w dniu 3 września 2014 r., podczas gdy wiadomość o swoim powołaniu w ocenie Sądu powzięła zaraz po odrzuceniu spadku przez jej ojca Z. J. (co miało miejsce w dniu 4 sierpnia 2014 r.), jak wynika z jej oświadczenia zamieszczonego w akcie notarialnym zawierającym jej ww. oświadczenie. Po odrzuceniu przez nią spadku tj. 3 września 2014 r. do spadku powołany został jej syn małoletni M. J. (1). Termin złożenia oświadczenia co do odrzucenia spadku dla ww. małoletniego upływałby zatem z dnia 3 marca 2015 r. Jego przedstawiciele ustawowi, w tym D. J. (1), odpowiedni wniosek do sądu opiekuńczego złożyli w dniu 26 lutego 2015 r, zaś zezwalające postanowienie z 20 kwietnia 2015 r., które stało się prawomocne z dniem 12 maja 2015 r. otrzymali w dniu 29 maja 2015 r. Jednakże oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu M. J. (1) jego przedstawiciele ustawowi złożyli, przed notariuszem, dopiero w dniu 6 listopada 2015 r. Czynności te niemalże na każdym etapie były wykonywane późno, nigdy zaś niezwłocznie. Mając zaś na uwadze, iż złożenie odpowiedniego wniosku do sądu opiekuńczego powoduje zawieszenie biegu terminu z art. 1015 § 1 k.c., wskazać należy, iż przedstawiciele małoletniego M. J. (1) wniosek taki złożyli po upływie 5 miesięcy i 22 dni z 6-miesięcznego terminu przewidzianego na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku; zatem skuteczne odrzucenie spadku dokonane w imieniu ww. małoletniego mogło mieć miejsce jedynie do 6 czerwca 2015 r. (przy przyjęciu, że termin biegł dalej od dnia doręczenia D. J. (1) odpisu prawomocnego postanowienia z dnia 20 kwietnia 2015 r., tj. 29 maja 2015 r.).

Odpowiednia sytuacja miała miejsce co do małoletniego D. H.. J. H. (1) złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku w dniu 19 stycznia 2015 r., podczas gdy wiadomość o swoim powołaniu w ocenie Sądu powzięła, podobnie jak jej siostra D. J. (1), zaraz po odrzuceniu spadku przez jej ojca Z. J. (co miało miejsce w dniu 4 sierpnia 2014 r.), jak wynika z jej oświadczenia zamieszczonego w akcie notarialnym zawierającym jej ww. oświadczenie. Po odrzuceniu przez nią spadku tj. 19 stycznia 2015 r. do spadku powołany został jej syn małoletni D. H.. Termin złożenia oświadczenia co do odrzucenia spadku dla ww. małoletniego upływałby zatem z dnia 19 lipca 2015 r. Jego przedstawiciele ustawowi, w tym J. H. (1), odpowiedni wniosek do sądu opiekuńczego złożyli w dniu 2 lipca 2015 r., zaś zezwalające postanowienie z 9 września 2015 r., które stało się prawomocne z dniem 24 września 2015 r. otrzymali w dniu 20 listopada 2015 r. Jednakże oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu D. H. jego przedstawiciele ustawowi złożyli, przed notariuszem, dopiero w dniu 5 lutego 2016 r. Mając zaś na uwadze, iż złożenie odpowiedniego wniosku do sądu rodzinnego powoduje zawieszenie biegu terminu z art. 1015 § 1 k.c., wskazać należy, iż przedstawiciele małoletniego D. H. wniosek taki złożyli po upływie 4 miesięcy i 12 dni z 6-miesięcznego terminu na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku; zatem skuteczne odrzucenie spadku dokonane w imieniu ww. małoletniego mogło mieć miejsce jedynie do 19 stycznia 2016 r. (przy przyjęciu, że termin biegł od dnia doręczenia J. H. (1) odpisu prawomocnego postanowienia z dnia 9 września 2015 r., tj. 20 listopada 2015 r.).

W toku niniejszego postępowania przedstawiciel małoletnich M. J. (4) i D. H. nie wskazali jakiegokolwiek przyczyny, która uzasadniałaby podejmowanie ww. czynności w datach w jakich miały one faktycznie miejsce, nie wyjaśnili dlaczego nie były one realizowane szybko, ale zwlekano a nimi przez kilka miesięcy.

Z uwagi na powyższe przyjąć należało, że spadek po W. J. zmarłym w dniu 27 lutego 2014 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P., nabyli: wnuk brata D. H., syn J. T., w 1/2 części, i wnuk brata M. J. (1), syn D. i M., w 1/2 części.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

SSR Małgorzata Rozmiarek – Brzezińska